

**Столипінська  
аграрна реформа.**

---

**Суспільно-політичне  
життя у 1907-1914 рр.**

# План

1. Аграрна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну.
2. Посилення національного гніту у 1907-1914 рр. «Справа Бейліса».
3. Український політичний і національно-культурний рухи в 1907-1914 роках.

# Опорні поняття і дати

- Столипінська аграрна реформа;
- хутір;
- відруб;
- антисемітизм;
- «справа Бейліса».
- 9 листопада 1906-1911 рр.;
- 1908 р.;
- 1910 р.;
- 1911-1913 рр.



## Імперське законодавство

### Столипінська аграрна реформа 1906–1911 років

1. Селяни отримували право:
  - вільного виходу з общини;
  - одержати у приватну власність частину общинних земель (які саме землі слід виділити, вирішували члени общини більшістю голосів);
  - після виходу з общини спільно з членами общини користуватися сіножатями, лісовими та іншими угіддями;
  - після виходу з общини володіти цільним масивом землі, живучи в селі, або заснувати хутір за селом на своїй землі;
  - за бажанням отримати земельні ділянки в малообжитих територіях імперії (Сибір, Далекий Схід, Середня Азія).
2. Скасовано викупні платежі, встановлені після реформи 1861 року.
3. Дозволено вільну купівлю-продаж землі.
4. Створено Селянський банк для кредитування операцій купівлі-продажу землі.

# Форма землеволодіння на селі після 1861 р.

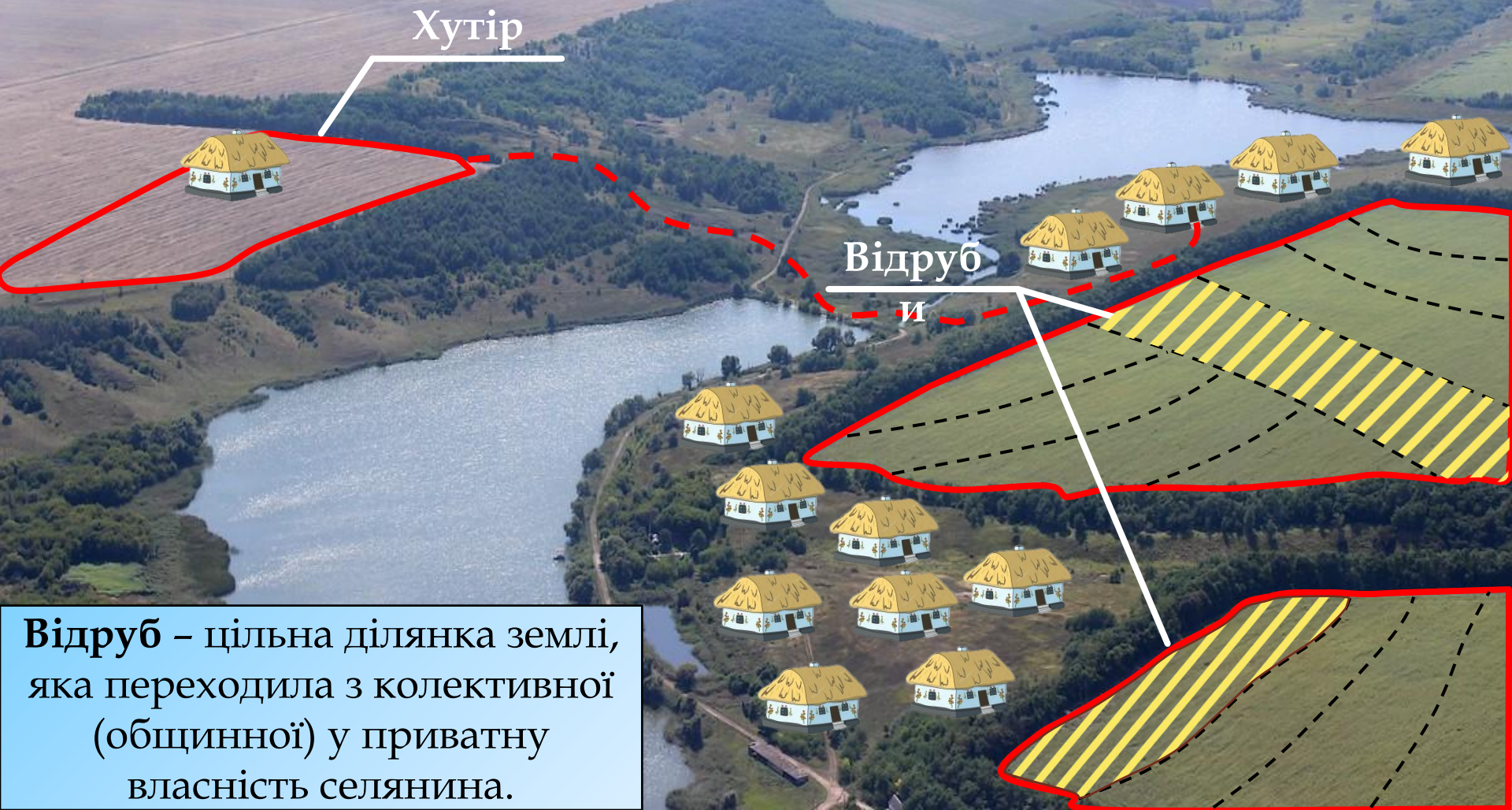
Общинне  
землеволодіння

Общинне землеволодіння – вся селянська земля була у спільній власності общини. В певні терміни земля перерозподілялася між селянськими господарствами в залежності від розміру сім'ї



**Хутір** – відокремлене сільське поселення із господарством і приналежною до нього землею.

Форми землеволодіння на селі після Столипінської реформи.



**Відруб** – цільна ділянка землі, яка переходила з колективної (общинної) у приватну власність селянина.









**Петро  
Столипін  
(1906-1911 рр.)**

У квітні 1906 р. призначений міністром внутрішніх справ, а в липні 1906 р. – головою Ради Міністрів. Швидка службова кар'єра Столипіна була, значною мірою, пов'язана з його ораторськими здібностями, численними виступами в Думі, проектами реформування країни.

На своїх посадах проводив жорстку послідовну політику як проти радикальних революціонерів так і проти лібералів будь-якого гатунку. За його наказом війська й поліція жорстоко карали учасників селянських заворушень, до в'язниць у великій кількості кидали студентів і старшокласників-гімназистів, помічених в антиурядовій діяльності. Столипін дав пряму директиву губернаторам:

*«Менше заарештовувати, більше стріляти...*

*Переконування облиште, дійте вогнем...».*

Основну загрозу «російській православній цивілізації» Столипін вбачав у національному відродженні поневолених Росією народів. Переслідуючи українську мову і культуру, наказував боротися з *«ідеєю відродження старої України і устрою на національно-територіальних засадах»*. У березні 1911 року уряд Столипіна не дозволив відзначення 50-ліття від смерті Тараса Шевченка. А приїхавши до Києва, заявив: *допоки він живий, пам'ятника Шевченкові у «матері міст руських» не буде.*



**Олександр  
Лотоцький  
(1870-1939 рр.)**

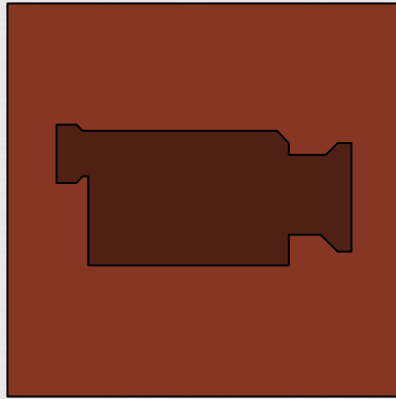
*Очевидець подій про масштаби  
антиукраїнських заходів*  
«Почалася боротьба з  
українством і в першу чергу з  
українською мовою на всьому  
приступному фронті... Не  
дозволяли друкувати українські  
оповістки, співати пісні не лише  
на концертах, а й просто на  
вулиці, у селах, українським  
кобзарям забороняли співати на  
ярмарках, школярам не вільно  
було співати колядок, учителі  
одбирали у школярів Євангелія  
українською мовою»

# Перегляньте відео і дайте ВІДПОВІДІ

---

1. У чому звинуватили Менделя Бейліса?
2. Коли тривав судовий процес над Менделем Бейлісом?
3. Яке рішення прийняв суд присяжних?
4. Кому, на вашу думку, був вигідний цей процес?

[https://www.youtube.com/watch?v=\\_oSAIs4xSwM&feature=youtu.be](https://www.youtube.com/watch?v=_oSAIs4xSwM&feature=youtu.be)



# Дайте відповіді на питання

1. У чому звинуватили Менделя Бейліса?
2. Коли тривав судовий процес над Менделем Бейлісом?
3. Яке рішення прийняв суд присяжних?
4. Кому, на вашу думку, був вигідний цей процес?

**Антисемітизм** – одна з форм національної та релігійної нетерпимості, що виражається у неприязному або ворожому ставленні до євреїв.

# Робота з підручником (с. 215-216)

---

1. У чому проявилася урядова реакція після поразки революції 1905-1907 рр.?
2. Що таке ТУП? Яку мету мали члени товариства?
3. Як розвивався в Наддніпрянщині кооперативний рух у післяреволюційний період?

# Закріплення матеріалу

- Коли проводилася Столипінська аграрна реформа?
- Як називалася цільна ділянка землі, що, згідно із Столипінською реформою, переходила у приватну власність?
- Коли утворилося Товариство українських поступовців?
- Утиски прав і негативне ставлення до якого народу отримало назву антисемітизм?
- Про кого йдеться в уривку?

*«...Очолив Українське наукове товариство. Один із ініціаторів та керівник Товариства українських поступовців. У 1914 р. був заарештований і засланий до Симбірська...»*

# Домашнє завдання



- Опрацювати § 31.